

Ramazan-ı şerif ayı

Kaynak: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, Mektubat, dinimizislam.com sitesi.

[Tam İlmihal birinci kısım yetmiş dokuzuncu maddede "Ramazan orucu" bahsinde buyuruluyor ki]

İslamın beş şartından dördüncüsü, mübarek Ramazan ayında, hergün oruç tutmaktır. Oruç, hicretten onsekiz ay sonra, Şaban ayının onuncu günü, Bedir gazâsından bir ay evvel farz oldu. Ramazan, yanmak demektir. Çünkü, bu ayda oruç tutan ve tevbe edenlerin günahları yanar, yok olur.

(Riyad-un-nâsîhîn) kitabında diyor ki: (Buhari) kitabında, Ebu Hüreyre "radiyallahü anh" diyor ki: Resulullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, (Ramazan ayı gelince, Cennet kapıları açılır. Cehennem kapıları kapanır ve şeytânlar bağlanır). İmam-ül-eimme, Muhammed bin İshak bin Huzeyme yazıyor ki, Selmân-ı Farisi "radiyallahü anh" bildirdi ki, Resulullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Şaban ayının son günü hutbede buyurdu ki: (Ey Müslümanlar! Üzerinize öyle büyük bir ay gölge vermek üzeredir ki, bu aydaki bir gece [Kadr gecesi], bin aydan daha faidelidir. Allahü teâlâ, bu ayda, hergün oruç tutulmasını emretti. Bu ayda, geceleri terâvîh namazı kılmak da sünnettir. Bu ayda, Allah için ufak bir iyilik yapmak, başka aylarda, farz yapmış gibidir. Bu ayda, bir farz yapmak, başka ayda yetmiş farz yapmak gibidir. Bu ay, sabır ayıdır. Sabr edenin gideceği yer Cennettir. Bu ay, iyi geçinmek ayıdır. Bu ayda müminlerin rızkı artar. Bir kimse, bu ayda, bir oruçluya iftar verirse, günahları afv olur. Hak teâlâ, onu Cehennem ateşinden azat eder. O oruçlunun sevabı kadar, ona sevab verilir). Eshab-ı kiram, dediler ki: Yâ Resulallah! Her birimiz, bir oruçluya iftar verecek, onu doyuracak kadar zengin değiliz. Resul "aleyhisselam" buyurdu ki: (Bir hurma ile iftar verene de, yalnız su ile oruç açdırana da, biraz süt ikram edene de, bu sevab verilecektir. Bu ay, öyle bir aydır ki, ilk günleri rahmet, ortası afv ve mağfiret ve sonu Cehennemden azat olmaktır. Bu ayda, emri altında olanların [işçinin, memurun, askerin ve talebenin] vazîfesini hafifletenleri [patronları, âmirleri, kumandanları ve müdürleri], Allahü teâlâ afv edip, Cehennem ateşinden kurtarır. Bu ayda dört şeyi çok yapınız! Bunun ikisini Allahü teâlâ çok sever. Bunlar, Kelîme-i şehâdet söylemek ve istiğfâr etmektir. İkisini de, zâten her zaman yapmanız lazımdır. Bunlar da Allahü teâlâdan Cenneti istemek ve Cehennem ateşinden Ona sığınmaktır. Bu ayda, bir oruçluya su veren bir kimse, kıyamet günü susuz kalmıyacaktır).

(Sahih-i Buhari)deki bir hadis-i şerifte buyuruldu ki: (Bir kimse, Ramazan ayında oruç tutmağı farz bilir, vazîfe bilir ve orucun sevabını, Allahü teâlâdan beklerse, geçmiş günahları afv olur). Demek ki, orucun Allahın emri olduğuna inanmak ve sevab beklemek lazımdır. **Günün uzun olmasından ve oruç tutmak güç olmasından şikayet etmemek şarttır. Günün uzun olmasını, oruç tutmayanlar arasında güçlükle oruç tutmasını fırsat ve ganimet bilmelidir.**

Hafız [yani hadis âlimi] Abdül' azîm-i Münzirî, (Ettergîb vetterhîb) kitabında ve hafız Ahmed Beyhekî (Sünen) kitabında, Câbir bin Abdullahdan "radiyallahü teâlâ anh" haber verdikleri bir hadis-i şerifte, (Allahü teâlâ benim ümmetime, Ramazan-ı şerifte beş şey ihsan eder ki, bunları hiçbir Peygambere vermemiştir:

1 — Ramazanın birinci gecesi, Allahü teâlâ müminlere rahmet eder. Rahmet ile baktığı kuluna hiç azap etmez.

2 — İftar zamanında, oruçlunun ağzı kokusu, Allahü teâlâyâ, her kokudan daha güzel gelir.

3 — Melekler, Ramazanın her gece ve gündüzünde, oruç tutanların afv olması için dua eder.

4 — Allahü teâlâ, oruç tutanlara, ahirette vermek için, Ramazan-ı şerifte Cennette yer tayin eder.

5 — Ramazan-ı şerifin son günü, oruç tutan müminlerin hepsini afv eder) buyurdu.

İmam-ı Rabbânî "kuddise sirruh", (Mektubât)ın birinci cild, kırkbeşinci mektubunda buyuruyor ki: (Ramazan-ı şerif ayında yapılan nafilâ namaz, zikir, sadaka ve bütün nafilâ ibadetlere verilen sevab, başka aylarda yapılan farzlar gibidir. Bu ayda yapılan bir farz, başka aylarda yapılan yetmiş farz gibidir. Bu ayda, bir oruçluya iftar verenin günahları afv olur. Cehennemden azat olur. O oruçlunun sevabı kadar, ayrıca buna da sevab verilir. O oruçlunun sevabı hiç azalmaz. Bu ayda, emri altında bulunanların işlerini hafifleten, onların ibadet etmelerine kolaylık gösteren âmirler de afv olur. Cehennemden azat olur. Resulullah, bu ayda, esirleri azat eder, her istenilen şeyi verirdi. Bu ayda ibadet ve iyi iş yapabilenlere, bütün sene, bu işleri yapmak nasip olur. Bu aya saygısızlık edenin, günah işleyenin bütün senesi, günah işlemekle geçer. Bu ayı fırsat bilmelidir. Elden geldiği kadar ibadet etmelidir. Allahü teâlânın râzı olduğu işleri yapmalıdır. Bu ayı, ahireti kazanmak için fırsat bilmelidir. Kur'ân-ı kerim Ramazanda indi. Kadr gecesi, bu aydadır. Ramazan-ı şerifte, hurma ile iftar etmek sünnettir. İftar edince, (Zehebezzama' vebtelletil urûk ve sebe-tel-ecri inşâallahü teâlâ) okumak [sünnet olduğu (Tebyîn)in Şelbî hâşiyesinde yazılıdır.], terâvîh kılmak ve hatim okumak mühim sünnettir).

Sual: Günah işlememize şeytanlar sebep olduğuna göre, Ramazanda bağlı olan şeytanlar nasıl günah işletiyor?

CEVAP

Günah işlememize yalnız şeytanlar değil, kendi nefsimiz de sebep olmaktadır. Nefsin zararı, şeytanınkinden çok fazladır. Nefsin her istediği kendi zararınadır. Ramazanda günah işleten, nefsimizdir. Bu ayda, şeytanlar bağlı olduğu için vesvese veremezler. Ramazanda esnemeler de şeytandan değildir. Asabi esnemeler, yorgunluk, uykusuzluk gibi hallerde meydana gelir. (Mektubat-ı Rabbani)

Orucun farzları

Sual: Orucun farzları nelerdir?

CEVAP

Orucun farzı üçtür: 1- Niyet etmek, 2- Niyeti, ilk ve son vakitleri arasında yapmak, 3- İmsak vaktinden Güneş batana kadar orucu bozan her şeyden sakınmak.

Sual: Oruca niyetin vakti ne zaman başlar?

CEVAP

Ramazanda ve nafilâ oruçlarda niyetin vakti, Güneş battıktan sonra başlar. Son vakti ise, ertesi günü dahve-i kübra vaktine kadardır. Dahve-i kübra vakti, şer'î

gündüzün yani imsak vaktiyle akşam vakti arasındaki zamanın yarısıdır. Bu vakit, Türkiye’de öğleye 60-70 dakika kadar kalan zamandır.

Kaza ve kefareet oruçlarında ise, akşamdan imsak vaktine kadar niyet edilebilir. Ramazanda oruca niyet ederken, akşamdan imsak vaktine kadar (Yarın oruç tutmaya), imsak vaktinden sonraysa (Bugün oruç tutmaya) denir. Yanılıp yanlış söylene de, oruç tutulacak gün bilindiği için mahzuru olmaz. Ramazanda bir aylık oruca toptan niyet edilmez, her gün ayrı ayrı niyet etmek farzdır.

Gece yatarken yemeği yiyip veya yemek yemeden niyet edilse, sonra sahura kalkınca yemek yemekte mahzur yoktur. Akşam yemeği yerken niyet etmek iyi olur. Niyetten sonra da, imsak vaktine kadar yiyip içmekte mahzur yoktur. Sahura kalkınca da, daha önce niyet edilmiş olsa da, imsak vaktine kadar yiyip içilebilir.

Ramazanda, (Yarın dişim ağrımazsa oruç tutarım, ağrırsa tutmam) diye akşamdan niyet edilse, böyle şüpheli niyetle oruç tutmak sahih olmaz. Niyetin son vaktinden önce, kesin karar vermek gerekir.

Oruç tutmak niyetiyle yatmak da niyettir, sahura kalkılmasa da oruca niyet edilmiş olur.

İmsak, gecenin bitimi, yiyip içmenin yasak olduğu vaktin başlamasıdır. İmsak vaktinden önce, yiyip içmeyi kesmeli! Yiyip içmeye ezan okununcaya kadar devam etmemeli. Ezan geç okunursa, suçu müezzine bulmak insanı sorumluluktan kurtarmaz.

İmsakiyelerin farklı olması

Ramazan münasebetiyle çeşitli firmalar tarafından imsakiyeler dağıtılacaktır. Dağıtılacak olan bu Ramazan imsakiyeleri farklı farklıdır. Eğer imsak vaktinden sonra yiyip içilmeye devam edilirse, oruç tutulmamış olur. Bunun için imsak vaktinde yiyip içmeyi kesmek şarttır.

Bugün ülkemizde, iki çeşit imsakiye dağıtılmaktadır. Bir kısmı, yüz senedir kullanılmakta olup, doğruluğunda en ufak bir şüphe, tereddüt hasıl olmamış namaz vakitleri cetvelini aynen muhafaza eden takvimler; bir kısmı da, 1983'ten sonra, çok oruç tutuyoruz diyenleri susturmak gayesiyle, imsak vaktini uzatan takvimlerdir.

1983 yılından önce bütün takvimler aynı idi. Fakat 1983'ten itibaren Diyanet İşleri temkin vakitlerini kaldırdığından, böyle farklı iki durum ortaya çıkmıştır. 1983 tarihinden önceki takvimlerin yanlış olmadığını herkes kabul etmektedir. Bu hususta bir ihtilaf yoktur. Nitekim, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 30 Mart 1988 tarih ve 234-497 sayılı müftülüklere gönderdiği tamimde şöyle denilmektedir:

"1983 öncesi takvim ile yeni uygulama arasında sadece temkin farkı bulunmaktadır. Buna göre 1983 öncesindeki uygulama yanlış değildir."

Türkiye Gazetesinin Takvimi ve Fazilet takvimi ile diğer bazı takvimler, doğruluğunda ittifak olan 1983 öncesine göre hazırlanmaktadır. Diyanetin tamiminde bildirdiği gibi, 1983 yılından önceki uygulamaya göre hazırlanan takvimler ile bu takvimlere dayanılarak hazırlanan "Ramazan imsakiyeleri" yanlış değil, sadece temkinlidir. Temkin nedir, âlimler, bu temkini niçin koymuştur? Kısaca bunu da izah edelim:

Bir namaz vakti hesaplanırken, hesabı yapılan şehrin arazisinin yükseklik ve alçaklık, doğu-batı, kuzey-güney, genişlik gibi durumlarının göz önüne alınması gereklidir.

Ayrıca vakte tesir edecek atmosfer şartlarının da en anormal hâli düşünülerek, bütün bu şartların hepsini karşılayarak, vakti emniyet altında tutacak zamana, vaktin temkini denir. Bu vakit, ibadet vaktinin emniyeti bakımından zarurî olarak konulması şart olan bir zamandır. Temkinsiz yapılan ibadet, vaktin dışında yapılmış demektir.

Bilindiği gibi, namazları vaktinde kılmak şarttır. Birkaç dakika önce kılınsa namaz sahih olmaz. Oruç da böyledir. Güneş batmadan önce yiyip içilince, oruç sahih olmaz. Namazları vakit girdikten üç-beş dakika sonra kılmakta hiç mahzur yoktur. Güneş battıktan 5-10 dakika sonra orucu açmakta da mahzur yoktur. Hatta yıldızlar görülünceye kadar geciktirmek câizdir. Nûr-ül izâh şerhinde; "Bulutlu gecelerde, orucun bozulmasından korunmak için, ihtiyatlı davranarak oruç açmayı biraz geciktirmelidir. Yıldızlar görülmeden önce iftar eden acele etmiş olur" buyuruluyor.

Yeni takvimlerde, imsak vakti 10-15 dakika geciktirilmektedir. Böyle olunca, oruç tehlikeye sokulmaktadır. İmsak vaktinde eski cetvelleri esas alıp, yeni takvimlerden 10-15 dakika önce yiyip içmeyi kesmekte hiç mahzur yoktur. Hatta çok iyi olur , tedbirli ve temkinli hareket edilmiş olur. Tedbirsizlik ve temkinsizlik sebebiyle namaz ve oruçları ifsat etmemek gerekir. İki takvim arasında fark, biri temkinli, öteki temkinsizdir.

Türkiye Gazetesi Takvimi, ehil kimseler tarafından, çok hassas bir şekilde hazırlanmıştır. Bu hususta takvimimizde her ay, "**Mühim Tenbih**" başlığı altında ikaz yapılmaktadır.

Mevcut takvimler içinde, Türkiye Gazetesi Takvimi ve bu takvim esas alınarak hazırlanan "Ramazan imsakiyeleri" temkinli olup, en uygun olanıdır.

«Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde akıl akıldelerine süphesiz deliller vardır.»
[Sûre : 3/199]

«Ey Muhammedî Sen, sevdiğini doğru yola erdirmeyebilirsin, ama Allah, dilediğini doğru yola erdirtir. Doğru yola girecekleri en iyi O bilir.»
[Sûre : 28/56]

Kasım : 54 Gün : 365 Kalan : 0
Bağdat'ın Fethi (1534)
Rumî Mâlî : 18 Kânun-ı Evvel 1398

31
15 R. evvel 1403
ARALIK
1982
CUMA

ŞEHİRLER	İms.	Güneş	Öğr.	İkindi	Akşam	Yatsı	Kâfî S.
Amasya	6:07	7:53	12:49	15:02	17:25	19:01	11:54
Ankara	6:18	8:03	13:01	15:21	17:39	19:14	11:32
Çankırı	6:16	8:02	12:58	15:16	17:34	19:10	11:41
Çorum	6:11	7:57	12:53	15:11	17:29	19:05	11:48
Giresun	5:57	7:44	12:39	14:56	17:14	18:50	12:13
Gümüşhane	5:53	7:39	12:35	14:53	17:11	18:47	12:22
İstanbul	6:30	8:22	13:12	15:34	17:25	19:28	11:12
İzmir	6:39	8:22	13:24	15:49	18:08	19:39	10:46
Kastamonu	6:17	8:05	12:58	15:13	17:31	19:09	11:45
Rize	5:49	7:36	12:31	14:48	17:06	18:42	12:28
Samsun	6:07	7:55	12:48	15:03	17:21	18:59	12:09
Sinop	6:12	8:01	12:53	15:06	17:25	19:03	11:54
Ordu	5:59	7:46	12:41	14:56	17:16	18:52	12:10
Tokat	6:05	7:51	12:47	15:05	17:23	18:59	12:00
Trabzon	5:52	7:39	12:34	14:51	17:09	18:45	12:22
Zonguldak	6:25	8:13	13:06	15:21	17:39	19:17	11:32

Ankara 6 18 8 03 13 01 15 21 17 39 19 14 11 32

Ankara 6 38 8 03 12 56 15 19 17 40 19 05 11 33

«Ey insanlığı! Her mesceide övülen müminleri göyden göklerin içine alarak, yeryüzü için fakat işlatılabilsin. Çünkü Allah müminleri sever.»
[Sûre : 7/31]

«Az âyetlerden sonra, Allah yarınki amellerin en sevdiğini (kudsine muvâlik olan), müşimâlin kalbine sevinç koymak-
tır.»
Hadis

Kasım : 55 Gün : 1 Kalan : 364
Yılbaşı (Resmî Tatil)
Rumî Mâlî : 18 Kânun-ı Evvel 1398

1
16 R. evvel 1403
OCAK
1983
CUMARTESİ

ŞEHİRLER	İms.	Güneş	Öğr.	İkindi	Akşam	Yatsı	Kâfî S.
Amasya	6:22	7:53	12:52	15:06	17:27	18:53	11:56
Çankırı	6:31	8:02	12:50	15:15	17:36	19:02	11:41
Çorum	6:25	7:57	12:46	15:10	17:30	18:56	11:59
Giresun	6:12	7:44	12:34	14:55	17:16	18:42	12:14
Gümüşhane	6:07	7:38	12:30	14:52	17:13	18:38	12:21
Kastamonu	6:31	8:04	12:53	15:12	17:33	19:00	11:44
Rize	6:04	7:36	12:26	14:48	17:07	18:33	12:28
Samsun	6:21	7:53	12:43	15:02	17:23	18:50	12:09
Sinop	6:27	8:00	12:47	15:05	17:25	18:53	11:54
Ordu	6:14	7:46	12:36	14:52	17:17	18:44	12:10
Tokat	6:19	7:49	12:42	15:04	17:25	18:50	12:00
Trabzon	6:07	7:39	12:29	14:50	17:10	18:37	12:23
Zonguldak	6:39	8:12	13:01	15:20	17:40	19:07	11:32
Ankara	6:38	8:03	12:56	15:19	17:40	19:05	11:33
İzmir	6:53	8:21	13:19	15:47	18:08	19:31	10:46
İstanbul	6:50	8:22	13:12	15:32	17:53	19:19	11:13

Hilal görülünce Ramazan başlar

Sual: Ramazan'ın başlamasında hesaba, takvime göre mi hareket edilir, yoksa hilalin görülmesine mi itibar edilir?

CEVAP

Hesaba, takvime göre hareket edilmez. Hilalin görüleceği gün değil, doğacağı gün, doğru olarak hesaplama tespit edilir. Fakat dinimiz, oruca başlamayı ve bayramı, hilalin doğmasına değil, hilalin görülmesine bağlamıştır. Hadis-i şerifte, (Hilali görünce oruç tutun, tekrar görünce orucu bırakın) buyruldu. Hilal, ya hesaplama bulunan günde veya bir gün sonra görülür. Hesaplama bildirilen günden önce asla doğmaz, doğmadığı için de görülemez, çünkü Allahü teâlânın koyduğu nizamda eksiklik, yanlışlık yoktur. Güneşin ve ayın hangi saatte doğup batacaklarını, çok önceden hesaplama bilmek mümkündür. Yeni ayın hilali hesaplama bulunan zamanda doğar, fakat havanın bulutlu olması gibi sebeplerle bazen doğduğu gün

görülmeyebilir. Ramazan ayını tespit için, hilali aramak ve görmek gerekir. Hicri kameri ay 29 gün de çekebileceği için, hilal görülünce Şaban ayının 29'u da olabilir. Eğer görülemezse, Şaban ayını 30'a tamamlamak gerekir. Hilali görmekle ramazanın başlaması, hesapla bulunandan bir gün sonra olabilir, fakat bir gün önce olamaz, çünkü hilalin, hesapla bulunan günden önce doğması ve görülmesi mümkün değildir.

Ramazan ayının her yıl 30 gün çektiğini sananlar da var. Hâlbuki kameri aylar bazen 29, bazen 30 gün çeker. Hep 30 çekse, hicri yıl 360 gün olur. Her yıl, 10-11 gün erken gelmesinin sebebi, kameri ayların bazen 29 çekmesinden dolayıdır.

Erken başlama ihtimali

Sual: Hilal resmen gözetlenmediğine göre, oruca erken başlama ihtimali olabilir. Bunun zararı yok mu?

CEVAP

Ramazan ve bayramın, hilali görmekle değil de, takvime göre başlatıldığı yerlerde, oruca ve bayrama hakiki zamanlarından bir gün önce başlanılmış olabilir. Ramazanın başlaması, dinin emrine uygun olmuyor. Ramazanın ilk ve son günü tutulan oruçlar, Ramazana rastlasa bile, şüpheli olduğu için bayramdan sonra iki gün kaza orucu tutmak gerekir.

Orucu bozan şeyler

Sual: Ramazan orucunu bozan şeyler nelerdir?

CEVAP

Ramazan orucunu bozup, yalnız kaza gerektiren şeyler:

- 1- Boğaza kar ve yağmur kaçması,
- 2- Astım spreyi kullanmak,
- 3- Zorla bozdurulmak,
- 4- Buruna sıvı ilaç koymak,
- 5- Burnuna kolonya çekmek, [Koklamak bozmaz.]
- 6- Mukimken oruca başlayıp, sefere çıkınca yiyip içmek,
- 7- Ud ağacının, amberle tütsülenip dumanının çekilmesi,
- 8- Başkasının içtiği sigara dumanını isteyerek çekmek,
- 9- Kulağın içine ilaç damlatmak, kulağı ilaçlı suyla yıkamak,
- 10- Derideki açık yaraya konan sıvı ilacın sindirim yoluna girmesi,
- 11- Vücuda ilaç şırınga etmek,
- 12- İsteyerek, zorlayarak ağız dolusu kusmak,
- 13- Dişi kanayanın ağızdaki kanı yutması veya tükürükle eşit miktarda karışık kanı yutması,
- 14- İmsak vaktinin bittiğini bilmeden yiyip içmek,

- 15- Güneş battı zannederek orucunu bozmak,
- 16- Dişlerin arasında kalan nohut kadar şeyi yutmak,
- 17- Buruna çekilen suyun ağızdan çıkması,
- 18- Abdest alırken boğaza su kaçması, [Hanbelî'de bozmaz.]
- 19- Kâğıt, taş, pamuk, ot, pişmemiş pirinç gibi ilaç ve gıda olmayan şeyi yutmak,
- 20- Oruçlu olduğunu unutup yediğinde, orucu bozuldu sanarak, bilerek yemeye devam etmek,
- 21- İmsak vaktinden sonra niyet edenin, gün içinde orucunu kasten bozması,
- 22- Denize girince veya guslederken makattan su girmesi, [Hanbelî'de bozmaz.]
- 23- Dil altına konan ilacı emmek,
- 24- Makata konan pamuğun veya başka şeyin hepsinin içeri girmesi,
- 25- Vücuda giren ultrason veya endoskopi cihazında ilaç, merhem olması,
- 26- Lavman yaptırmak, [Mâlikî'de bozmaz.]
- 27- Özel olarak su buharı teneffüs etmek,
- 28- Burundan genze giden kanı yutmak,
- 29- Bayılanı ayıltmak için veya uyuyanın ağzına su akıtmak,
- 30- Açlığa veya susuzluğa gerçekten dayanamayarak yiyip içmek. [Kefaret gerekip gerekmeyeceğini bilmeyen, ihtiyaten küçük bir kağıt parçasını veya çiğ pirinç tanesini susuz yutarak orucunu bozmalı. Sonra yiyip içebilir.]
- 31- Basur memesinin, taharetlendikten sonra, ıslak olarak içeriye girmesi,
- 32- Yaş parmağı, taharetlenirken makata sokmak, [Hanbeli'de bozmaz.]
- 33- Seferde iken kasten orucunu bozana kefarete gerekmez, sadece kaza gerekir. Çünkü seferde oruç tutmak farz değildir.
- 34- Oruçlunun ağzına giren gözyaşı veya ter, çok olur da, tuzluluğunu ağzının her yerinde duyar ve yutarsa orucu bozulur. Yutmayıp tükürürse bozulmaz.

Orucu bozmayan şeyler

Sual: Orucu bozmayan şeyler nelerdir?

CEVAP

Bazıları şunlardır:

- 1- Oruçlu olduğunu unutarak yiyip içmek,
- 2- Ağzına gelen kusuntunun geri gitmesi,
- 3- Oksijen tüpüyle ilaçsız suni hava vermek,
- 4- Orucu bozmaya niyet edip de bozmamak,
- 5- İstemeyerek ağız dolusu kusmak,

- 6- İsteyerek, zorlayarak biraz kusmak,
- 7- Sahurda tokluk veren ilaçlar kullanmak,
- 8- Göze katı veya sıvı ilaç koymak, ıslak lens takmak,
- 9- Gıybet etmek,
- 10- Rüyada ihtilâm olmak,
- 11- Diş çukuruna ilaç koymak,
- 12- Çiçek, kolonya veya parfüm koklamak,
- 13- Morfinsiz, iğnesiz diş çektiirmek,
- 14- Yutmadan yemeğin tadına bakmak,
- 15- Sakındığı hâlde toz ve dumanın boğazdan veya burundan içeri girmesi,
- 16- Diş çektilirince gelen tükürükten az kanı yutmak,
- 17- Ağzını yıkadıktan sonra, kalan yaşlığı tükürükle yutmak,
- 18- Dişleri arasında kalan, nohuttan küçük olan şeyi yutmak,
- 19- Hacamat olmak, kan aldirmek, akupunktur kullanmak,
- 20- Kulağa su kaçması,
- 21- Misvak kullanmak, macunsuz diş fırçalamak, [Macunlu fırçalamakla da oruç bozulmaz fakat mekruh olur. Macun yutulursa oruç bozulur, kaza gerekir.]
- 22- Gusletmek, banyo yapmak,
- 23- İdrar yoluna pamuk koymak, [Şâfiî'de bozar.]
- 24- Sağlam deriye ilaç, krem sürmek, her çeşit yakı, sigara bandı, tokluk bandı koymak,
- 25- Yaraya imsak vaktinden önce konan sıvı ilacın, imsak vaktinden sonra emilmesi,
- 26- Yaradan çıkan kan, irin ve benzerlerinin tekrar içeri girmesi,
- 27- Arı sokması,
- 28- Dudaktaki yaşlığı yutmak,
- 29- Banyoda oluşan su buharını teneffüs etmek,
- 30- Ele iğne batıp, kırığının içinde kalması,
- 31- Kulağa pamuklu çubuk sokmak, [Şâfiî'de bozar.]
- 32- Kanayan yere, kanın durması için kan taşı sürmek,
- 33- Ağza gelen yemeğı, balgamı, kusmuğı veya baştan buruna gelen akıntıyı yutmak,
- 34- Evi haşere için ilaçlayan, ister istemez ilacı teneffüs etse, orucu bozulmuş olmaz; çünkü sakınmak zordur,
- 35- Kulağa sabunlu su kaçırmaması,

36- Ağza su alıp çalkalamak veya ağzı yıkadıktan sonra ağızda kalan yaşlığı tükürükle yutmak,

37- Akupunktur kullanmak orucu bozmaz. Akupunkturun sadece iğnesi giriyor, vücudun içine bir şey zerk edilmiyor.

38- Çatlak dudağa veya eldeki yarığa, krem, tentürdiyot, kolonya veya oksijenli su sürmek. [Açık yaraya sürülen merhemin, içeri sızdığı iyi bilinmedikçe orucu bozmadığı, S. Ebediyye'de bildirilmektedir. İyi bilmek, zanla olmaz. Kesin bilmek gerekir. Kesin bilinmeyince bozar denilemez.]

39- Kaş, bıyık aldırma, etek tıraşı olmak orucu bozmaz.

40- Oruçlunun ağzına gözyaşı veya ter girerse, bir iki damla gibi azsa, orucunu bozmaz, çünkü bundan korunmak zordur. Çok olur da tuzluluğunu ağzının her yerinde duyar ve yutarsa orucu bozulur. Yutmayıp tükürürse bozmaz.

Unutarak yiyip içmek

Sual: Sahura kalktım, yemekten sonra oruç tutmaya niyet edip yattım. Sabah kalkınca oruçlu olduğumu unutup akşama kadar yiyip içtim. İftar vaktinde hatırıma geldi. Orucum sahih oldu mu?

CEVAP

Evet, sahih oldu, çünkü unutarak yiyip içmek orucu bozmaz.

Teravih namazı

Sual: Teravih namazı kaç rekâttır? Cemaatle kılmak gerekir mi?

CEVAP

Peygamber efendimiz, 3-4 gün teravihi cemaatle kıldırdı, daha sonra evden çıkmadı. Sebebi sorulunca, (Teravih namazının size farz olacağından korktuğum için, evden çıkmadım) buyurdu. (Buhârî)

Teravihin 20 rekât oluşu ve cemaatle kılınması hadis-i şerifle bildirilmiştir. Sünnet olduğu icma ile sabittir. (Merakıl-felah şerhi)

İbni Abbas hazretleri bildiriyor ki: Resulullah, yatsıdan sonra, vitirden önce, 20 rekât namaz kıldıktan sonra, (Ramazanda 20 rekât teravih namazı kılanın, yirmi bin günahı affolur) buyurdu. (İbni Ebi Şeybe)

Teravihin cemaatle kılınması, sünnet-i kifâyedir. Yani bir mahallede cemaatle kılınıncaya, diğerleri evde kılsa da, sünnet ifa edilmiş olur. (Nimet-i İslam)

Teravih namazı iki veya dört rekâtta bir selam verilerek kılınır, fakat iki rekâtta bir selam vermek daha iyidir. Teravih namazını on rekâtta bir selam vererek iki selamla bitirmek mekruhtur. Şâfiî'de ise hiç sahih olmaz. Teravih, vitirden önce kılınır. Vitirden sonra da kılmak caizdir. Ta'dil-i erkân, Hanefî'de vacib, Şâfiî'de ise farzdır. Bunun için ta'dil-i erkâna riayet etmeli, teravihi hızlı kılmamalı.

Teravih kılarken

Sual: Teravihte her dört rekât veya iki rekât kılındıktan sonra neler okunur?

CEVAP

Teravih, terviha kelimesinin çoğuludur. Terviha, istirahat oturuşudur, yani dinlenmek için oturmak demektir. Her dört rekâttan sonra oturulduğu için bu namaza teravih denilmiştir. İki rekât arasında oturulmaz. Dört rekât arasında, dört rekât kılacak zaman kadar oturup, salevat-ı şerife getirmek, tesbih veya Kur'an okumak sünnettir. (Redd-ül-muhtar)

Bu aralarda ilahi de okunabilir. Ama Kur'an-ı kerimi teganni ile okumak caiz olmaz. Bu hususta fıkıh kitaplarında deniyor ki:

Kur'an-ı kerim okunursa teganni ile okumamalıdır, çünkü Kur'an-ı kerimi nağme ile yani sesi musiki perdelerine uydurarak okumak, harfleri bozmazsa mekruh olur. Fâsıkların nağmelerine benzemek olur. Eğer harfler değişirse, haramdır. Okuması mekruh olan bir şeyi dinlemek de mekruhtur. Okuması haram olan şeyi, dinlemek de haramdır. Teganni ile okuyan bir imam arkasında kılınan namazın iadesi, tekrar kılınması lazımdır. (Halebî-yi sagir)

Teravih duaları ve anlamları

Sual: Teravih namazına kalkarken ve teravih bitince hangi dualar okunur?

CEVAP

Teravih namazına kalkarken okunacak dua:

Sübhone zil mülki vel melekût. Sübhone zil izzeti vel azameti vel celali vel cemali vel ceberût. Sübhone melikil mevcûd. Sübhone melikil ma'bûd. Sübhone melikil hayyillezi la yenamü ve la yemût. Sübbûhun kuddûsün Rabbûna ve Rabbül melaiketi verrûh. Merhaben, merhaben, merhaba ya şehre Ramezan. Merhaben, merhaben merhaba ya şehrel-bereketi vel gufran. Merhaben, merhaben, merhaba ya şehret-tesbihi vet-tehlili vez-zikri ve tilavet-il Kur'an. Evvelühû, ahiruhû, zahiruhû, batınühû ya men la ilahe illa hû.

Not: Ramazanın onbeşinden sonra, merhaben, merhaben... yerine elveda, elveda... denir.

Teravih bitince okunacak dua:

Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin ve ala Âli seyyidina Muhammed. Biadedi külli dain ve devain ve barik ve sellim aleyhi ve aleyhim kesira. Üç defa okunur ve üçüncüsünde (kesira) yerine (kesiran kesira) denir. Ya Hannan, ya Mennan, ya Deyyan, ya Burhan. Ya Zel-fadlı vel-ihsan nercül-afve vel gufran. Vec'al-na min utekai şehri Ramezan bi hurmetil Kur'an.

Sual: Teravihte okunan duaların anlamları nedir?

CEVAP

Sübhone zil-mülki vel-melekût.

Görülen, görünmeyen, bilinen, bilinmeyen bütün mahlûkatın sahibi olan [Rabbimiz] her türlü noksanlıktan uzaktır.

Sübhone zil-izzeti vel-azameti vel cemâli vel-celâli vel-ceberût.

İzzet, azamet, cemal, celal ve ceberut sıfatların sahibi olan [Rabbimiz] her türlü noksanlıktan uzaktır.

Sübhân-el melikil mevcûd. Sübhân-el melik-il ma'bûd.

Varlığı lazım olan her şeyin sahibi olan [Rabbimiz] her türlü noksanlıktan uzaktır. Her şeye gücü yeten mabudu her türlü eksikliklerden tenzih ederim.

Sübhân-el melikil hayy-illezî lâ yenâmü ve lâ yemût.

Her şeye gücü yeten, uyumayan ve ölmeyen devamlı hayat sahibini [Rabbimizi] tenzih ederim.

Sübbûhun, kuddûsun, Rabbünâ ve Rabb-ül melâiketi ver-rûh.

Bizim ve Meleklerin ve Cebrail'in rabbi, noksan sıfatlardan münezze ve kemal sıfatlarla muttasıftır.

Merhaba, merhaba, merhaba, ya şehre Ramazan.

Ramazan ayı hoş geldin, gelişine çok sevindik.

Merhaba, merhaba, merhaba ya şehir-el bereketi vel-gufrân.

Ey bereket bolluk ve mağfiret af ayı hoş geldin, hoş geldin.

Merhaba, merhaba, merhaba ya şehir-et tesbîhi vet-tehlîli vez-zikri ve tilâvet-il Kur'an.

Hoş geldin hoş geldin hoş geldin ey tesbih, tehlil, zikir ve Kur'an okuma ayı.

Evvelühû, âhiruhû, zâhiruhû, bâtinühû ya men lâ ilâhe illâ hû.

Kendisinden başka ibadete layık ilah bulunmayan rabbimiz, evveldir, ahirdir, batındır ve zahirdir

Allahümme salli alâ Muhammed.

Allah'ım Muhammed aleyhisselama salatü selam olsun.

Teravîh aralarında, her dört rekatin sonunda okunacak salevat:

(Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin biadedi külli dâin ve devâin ve bârik ve sellim aleyhi ve aleyhim kesîrâ.)

Allah'ım, seyyidimiz Muhammed aleyhisselama, Onun yakınlarına bütün dert ve derman sayısınca çok salat, selam ve bereket ihsan eyle

Teravîh namazı tamamlandıktan sonra okunacak dua:

Ya hannân, ya mennân, ya deyyân, ya bürhân,

Ey merhameti acıması çok olan, ey ihsanı, nimeti bol olan, ey insanları hesaba çeken onları inanç ve amelleriyle mükafatlandıran, ey varlığını birliğini gösteren delilleri yaratan.

Ya zel-fadlı vel-ihsân, nerc-ül afve vel-gufrân,

Ey lütfu ve ihsanı bol olan [Rabbimiz], affını ve bağışlamayı dileriz.

Vec'al-nâ min utekâi şehir-i ramezan bi-hürmet-il Kur'an.

Kur'an-ı kerim hürmetine bizi Ramazan ayında ateşten [Cehennemden] azat edilenlerden eyle.

Fitre vermenin önemi

Sual: Kimlerin fitre vermesi gerekir? Hangi ürünlerden verilebilir?

CEVAP

İhtiyacı olan eşyadan ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan Müslümanın fitre vermesi vacib olur. Nisaba malik değilse fitre vermesi vacib olmaz, fakat vermesi iyidir. Birkaç hadis-i şerif:

(Sadaka-i fitr, zenginlerinize bir tezkiyedir. Fakirleriniz de verirse, Allahü teâlâ onlara daha çoğunu verir.) [Ebu Davud] (Tezkiye, temize çıkarma, temizleme demektir.)

(Ramazan orucu, gökle yer arasında durur. Sadaka-i fitr verilince yükselir.) [Ebu Hafs]

(Sadaka-i fitr, oruçlunun, uygunsuz sözlerinden hâsıl olan günahları temizler.) [Beyheki]

Diğer üç mezhepte, bir günlük yiyeceği olanın fitre vermesi farzdır. Hadis-i şerifte, (Sadaka-i fitrı, küçük büyük, zengin fakir herkesin vermesi gerekir) buyuruldu. (Ebu Davud)

Dinen zengin olmayan herkes, fitre, zekât alabilir. İhtiyacı olan eşya ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan Müslümanın, fitre vermesi vacib olur. Fitre, zekât alması, haram olur. Fitre nisabına katılacak malın ticaret için olması şart olmadığı gibi, elinde bir yıl kalmış olması da gerekmez. Hastalık gibi herhangi bir özürden dolayı oruç tutamayan kimsenin de, zenginse fitre vermesi gerekir.

Ticaret için olmayan malların zekâtı verilmez. Gelirleri nisaba dahil edilir.

Nisaba malik olmayan herkes fakir sayılır, zekât alabilir. Nisaba malikse fitre vermesi vacip olur. Asgari maaş alan bir kimse, borçları çıktıktan sonra, nisaba malik ise, zengin sayılır, fitre vermesi gerekir. [Nisap, 96 gr altın veya bu değerde para, ticaret malı demektir.]

Sadaka-i fitr, Ramazan-ı şerifte verilir. Ramazandan önce ve bayramdan sonra da vermek caizse de bayram namazından önce verilmiş olması daha çok sevabdır. Şâfiî'de Ramazandan önce verilmez. Bayramdan sonraya da bırakılmaz.

Ana babaya, dedeye, büyükanneye, evlada, toruna, hanıma ve kâfire fitre verilmez. Fakir olmak şartıyla geline, kardeş, hala, amca, dayı, teyze gibi akrabaya, damada, kayınvalideye, kayınpedere, kayınbiradere, üvey çocuğa verilebilir. Eğer salih iseler, yakın akrabaya vermek, daha çok sevab olur. İmameyn'e göre, borçlu ve fakir kimseye, hanımı fitre verebilir. (Mevkûfat)

Sadaka-i fitrın miktarı her yıl değişmez. Bir kişinin fitresi olarak her gün için değil, bir ay için yarım sa' buğday veya un, yahut bir sa' arpa, hurma veya kuru üzüm verilir. Yarım sa ölçek, ihtiyatlı olarak 1750 gramdır. 1750 gram buğday veya un yahut 3500 gram arpa, kuru üzüm veya hurma verilir. Ya bu ürünlerden birini veya tutarını vermek gerekir. Her sene, (Bu yıl fitre kaç lira?) diye sormaya lüzum yoktur.

S. Ebdiyye'de, Cevhere kitabından alınarak, (Sadaka-i fitr olarak, arpa, buğday yerine kıymetleri kadar altın, gümüş veya fülus, yani bakır, bronz para [kâğıt para]

ve her çeşit mal verilebilir) deniliyor. İhtiyaç hâlinde, fitreyi bu kavle göre, kâğıt para olarak vermek caiz olur. Bir sıkıntı, ihtiyaç yoksa altın olarak veya bildirilen ürünlerden vermelidir.

Bir kimse, yanında kalan ana babasının ve âkıl bâliğ olan oğlunun fitresini, onlardan habersiz verse, sonradan bildirmek şartıyla caiz olur. Başkalarınınkini, onlar ver demeden veremez. Seferi yani yolcu olan kimsenin de, nisaba malikse fitre vermesi gerekir.

İslam alimleri buyuruyor ki;

Bayramın hususiyeti, günahların affolmasındandır. Allahü teâlâ, bayramları bayram olarak idrak etmek nasip etsin! Bayram yalnız üç gün değil, Ramazan-ı şerifin tamamı, her günü bayramdır. Çünkü insanın günahlarının affolduğu gün, onun bayramıdır. Müebbet hapse mahkûm olana, (Berat ettin, kurtuldun) deseler, sevincinden uçar, yani bayram eder. İşte Ramazan-ı şerifin her gece ve her gündüzünde, on binlerce insan beratını alıyor, günahları temizleniyor. Bunlar sevinmesin de, kim sevinsin? Ramazan-ı şerifte bu kadar insan af ve mağfirete kavuştuğu için bayram yaparken, diğerlerinin çok büyük bir hüsrân içinde kıvranıp durmaları ne büyük mahrumiyettir! Bu bir nasip meselesidir.

Bir kimse iyiliğe elverişli değilse,

İstifade edemez, peygamberi de görse.

Bu ayda oruç tutmak farz ve teravih kılmak da sünnet oldu. Ramazan yanmak demektir. O ay, oruç tutanların, tevbe edenlerin günahlarını yakıyor. Bu ayda her tarafta hayır, hasenat, bolluk bereket olur. Bu ay, sabır ayıdır. Kim sabrederse, sabrının karşılığını fazlasıyla alır, Allahü teâlâ ona Cenneti nasip eder. Eğer o ay, işverenler, oruç tutanlara kolaylık gösterirse, onları da azaptan korur.

İki arkadaştan biri şehit düşer, diğeri birkaç sene sonra vefat eder. Birkaç sene sonra vefat eden, şehitten daha yüksek derecede olur. Hikmeti merak edilince, (Onun üzerinden üç ramazan geçti) cevabı verilir.

Ramazan-ı şerifte bir sayfa Kur'an-ı kerim okuyana, yüz nâfile hac sevabı verilir.

Allahü teâlâ çok şefkatli, çok merhametli, çok affedici olduğu için, namazlar arasındaki hatalarımız silinsin diye beş vakit namazı emretmiştir. Ayrıca Cuma gününü yaratarak, bu günde yapılan duaları kabul ediyor ve bir haftalık hatalarımızı, günahlarımızı siliyor. Ramazan-ı şerifte, bir ay boyunca, bu ayın şerefinden dolayı, kabirde kâfirler dâhil, kimseye azap yoktur. Ayrıca, mübarek gecelerde yapılan duaları kabul ediyor.

Ramazan-ı şerif, öyle bir ay ki, bu ümmete mahsustur. Hazret-i Ali, (Eğer Allahü teâlâ, bu ümmeti affetmek dilemeseydi, böyle bir takdiri olmasaydı, Ramazan-ı şerif ayını Müslümanlara ihsan etmezdi) buyuruyor. Ramazan ayı, en büyük nimetlerden biridir. Affın, ihsanın dopdolu olduğu bir aydır. Bir günü, bine bedeldir. Farzlara yetmiş kat sevab verilir. Nafilelere farz gibi sevab verilir. Hele içinde bir de, bin aya bedel olan Kadir gecesı vardır. Bir ayın tamamı, yani Ramazanın her günü bayramdır, çünkü her gün binlerce, yüz binlerce Müslüman affa uğruyor, Cennete gidiyor.

Bu öyle mübarek bir aydır ki, bütün yılın günahlarına kefarettir ve mutlaka temizleyicidir. Orucunu tutan mümin, bayram sonuna kadar tertemiz olur.

Allahü teâlâ, her yapılan ibadetin ecrini bildirdiği hâlde, Ramazan orucunun sevabını bildirmemiştir. Yani (Oruç tutmanın sevabı şudur) dememiştir. Sevaba muhtaç olduğumuz zaman, bize bol bol vermek üzere onun ecrini gizlemiştir.

Ramazan-ı şerifin her günü müminler için bayramdır. Bu günlerin kıymetini bilip değerlendirenin, bütün bir senesi bereketli geçer.

Ramazan-ı şerifte dört grup insan hariç, herkesin günahlarının affedileceği hadis-i şerifte bildirilmiştir. O dört grup insan şunlardır:

1- Bid'at ehli: Bid'at, İslamiyet'e ilave ve çıkarma demektir. Yani İslamiyet'in doğru yolunu bozmaktır. Bunları yapana bid'at ehli denir.

2- Ana ve babasına âsi olanlar: Tevbe istiğfar etmeli, eğer ana baba ölmüşse, onlara hayır hasenatta bulunmalı, dua etmeli. Çünkü hadis-i şerifte, (Ölü, denizde boğulmak üzere olan insan gibidir. Kendisine ana babasından, evladından, eşinden, dostundan gelecek bir dua bekler) buyuruluyor. Onun için onların hayrına, doğru din kitapları dağıtılır, hatim okunur, başka hayırlar yapılır. İmdat diyen birini gözümüzün önüne getirelim, işte o, ana, baba veya akrabamız olabilir. Bu ay onlara çok hediye gönderelim.

3- Sıla-i rahim yapmayanlar: Yani salih olan yakın akrabayı ziyaret etmeyen ve iyilikte bulunmayanlar. Bir mektupla, bir telefonla da olsa, mutlaka onları aramalı. Aksi hâlde, Ramazan-ı şerifin mağfiretinden mahrum kalabiliriz.

4- İçkiye devam edenler...

İmam-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki: Ramazanda ibadet ve iyi iş yapanlara, bütün yıl boyunca bu işleri yapmak nasip olur. Yani bir insan Ramazan-ı şerifte hangi hayırlı işlere başlarsa, Cenab-ı Hak, yıl boyunca, onu yapmak vaktini ve imkânını nasip eder. Bu aya saygısızlık edenin, günah işleyenin, bütün senesi günah işlemekle geçer. O hâlde bu ayı, tevbe edip günahları terk etmek ve hayırlı işlere başlamak için fırsat bilmelidir.

Günümüzde Ramazan ayı orucuna takvimle başlandığı için, başından ve sonundan birer gün şüpheli oluyor. Bunun için, Seyyid Abdülhakîm Arvâsî hazretleri, (Ramazandan sonra iki gün kaza orucu tutmalı) buyuruyor. Kadıhan fetva kitabında da diyor ki: (Takvime bakarak, bir ay oruç tutulsa, Ramazanın başlaması ve bitmesi şüpheli olur. Ramazandan bir gün önce veya Ramazanın ikinci günü yahut tam Ramazan başında oruca başlanmış olabilir. Birinci hâlde, Ramazandan bir gün evvel tutmuş ve Ramazanın son günü bayram yapmıştır. İkinci hâlde, Ramazanın birinci günü tutmamış, son günü de bayramda tutmuştur. Her iki hâlde de, Ramazanın 28 gününde oruç tutmuş olup bayramdan sonra, 2 gün kaza tutması lazım olur. Üçüncü hâlde, oruç tutulan bir ayın ilk ve son günlerinin Ramazana tesadüf ettiği şüphelidir. Böyle şüpheli günlerdeki oruç sahih olmadığı için, bayramdan sonra iki gün kaza orucu tutulmalı.)

Kaynak: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, Mektubat, dinimizislam.com sitesi.